

Smehljaj Boga - Človeka

O, srečen narod, ki je našel njega,
Boga - Človeka, zgodovine Os!
Nanj spomni nas čez čas božični sneg.
Drugje poletnih sonc kristalna rosa.

Na slami spi, ki dom so Mu nebesa -
da bi nihče se glorijske ne zbal.
Le Angeli hité pojoč na ples,
in kjer morjé Ga sluti, vriska z valčki.

O, vzvišen narod, ki se mu smehljajo
oči Boga - Človeka sveto noč!
V očeh Njegovih se svetlika raj.
In Up, ki dela nas, Slovence, močne.

Povit v plenice se prepušča Mami.
In Jožefu za drobčkani grizljaj.
Za čisto skrit in zvest poljubček - nam,
Slovenem, ki jih s pesmijo navdaja.

Vladimir Kos

(s prisrčnim pozdravom, z zgodnjimi božičnimi čestitkami
in z zahvalo za zvesto pošiljanje Svobodne Slovenije!)

**Svobodna Slovenija želi vsem sotrudnikom,
raznašalcem, naročnikom, dobrotnikom
in bralcem, tako v Argentini kot po svetu
in v Sloveniji blagoslovljen božič
ter veliko sreče v novem letu 2002**

STONE MIZERIT

60 let Svobodne Slovenije

Spomin na ustanovitelja in vodnika

Ne bi bilo Svobodne Slovenije, če ne bi bilo Miloša Stareta, zavednega Slovenca in demokrata, junaškega in odločnega moža, spretnega politika in zlasti neutrudljivega organizatorja.

Njegovo življenjsko pot smo že večkrat opisali v našem listu. Rojen v kmečki družini 11. junija 1905 je še kot otrok ostal brez očeta in ga je vzgajala teta. Bil je nadarjen in je kaj hitro dokončal študije prava. Že od mladih

je sodeloval v organizacijah, kar ga je potem vodilo v politiko. Hitro se je vpletel v delo in postal upoštevan. Postal je tajnik dr. Mihe Kreka in leta 1938 izvoljen za državnega poslanca v Slovenski ljudski stranki.

Ko sta vojna vihra in revolucija pokrili slovensko zemljo, ni dvomil: odločil se je za narod in demokracijo. Že novembra 1941 je pričel izdajati ilegalni list Svobodna Slovenija, kjer je pisal tako proti okupatorju kot opozarjal na lažnivost komunizma. Le tisti, ki so preživeli viharne vojne čase, se jasno zavedajo, v kakšno življenjsko nevarnost se je s tem postavil. List je izdajal do konca vojne in ga nato znova obudil po prihodu v Argentino.

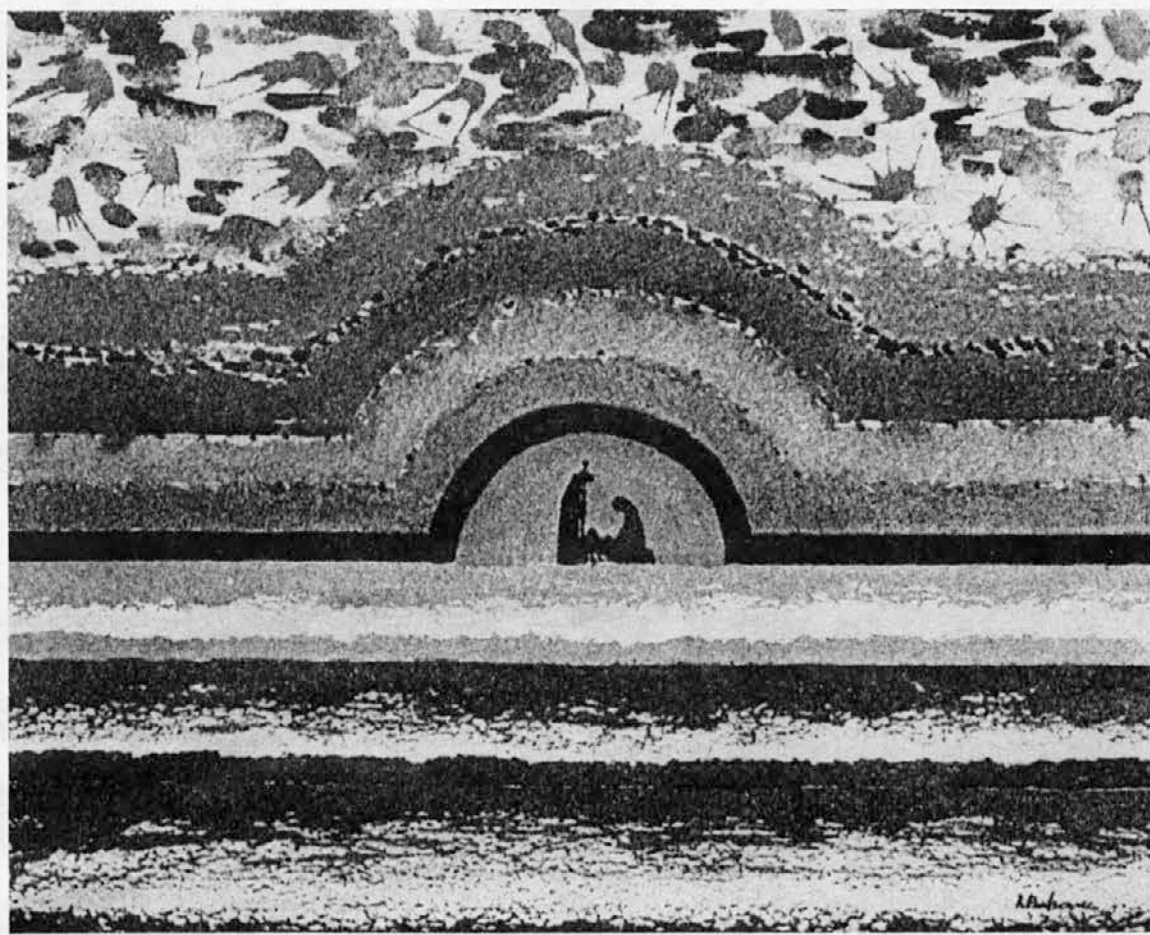
Vmes in potem lahko navedemo še delovanje pri Slovenski zavezi, begunska leta, ustanovitev in predsedništvo Društva Slovencev, in po smrti dr. Mihe Kreka vodstvo SLS in Narodnega odbora za Slovenijo.

A nas bistveno zanima njegov odnos do slovenske pisane besede, tako v periodiki kot v knjigi. Miloš Stare je živel za svoj časopis.

Koliko truda, napora in skrbi, koliko zavzetih ur je posvetil Svobodni Sloveniji vemo le tisti, ki smo dolga leta z njim tesno sodelovali. In v tem delu so se izražale njegove najboljše vrline: organizacijski smisel, vestnost in odgovornost, neutrudljivost in pa ljubezen.

Za organiziranje je bil pravi mojster. Vedno je imel točen pregled nad gradivom. Vedel je, kaj bo v vsaki številki izšlo, kaj mu bo manjkalo in je vedno pravočasno odločil o posameznih člankih, tako da je bil vsak izvod do konca preračunan. Besede **improvizacija** dejansko ni poznal. Imel pa je še to redko in bistveno lastnost, da je znal izbrati, priklicati in prepričati številne sodelavce, da so mu v tem stali ob strani. Svojo organizacijsko sposob

Nad. na 2. str.

L. BUKOVEC

Vatikan in vlada o sporazumu

Slovenska vlada je v četrtek, 7. decembra, sprejela besedilo sporazuma med Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih. V ponedeljek, 10. decembra, sta obe strani sporazum parafirali, v petek, 14. decembra, pa sta ga podpisala zunanji minister Dimitrij Rupel in tajnik Svetega sedeža, pristojen za odnose z državami, nadškof Jean Louis Tauran. Sporazum pravno formalno potrjuje odnose med Katoliško cerkvijo, kanonskim pravom in pravnim redom Slovenije, ki že veljajo. Nadškof Jean Louis Tauran se je še srečal z ljubljanskim nadškofom in metropolitom Francem Rodetom, kasneje pa sta ga ločeno sprejela tudi premier Janez Drnovšek in predsednik Milan Kučan. V pogovoru, ki se ga je udeležil tudi nadškof Rode, je Kučan izrazil zadovoljstvo ob podpisu sporazuma.

Pogajanja za prvi sporazum so se začela leta 1993 in so imela več stopenj. Po nekaj neuspešnih poskusih so zastala; ko je bil dogovor že končan, so vstali nekateri nasprotniki, predvsem bivši ustavni sodnik Krivec, češ da je za državo kvaren. Isto so trdili verjetno organizirani bralci v pismih v dnevnike.

Po lanskim volitvah je slovenska stran vnovič izkazala pripravljenost za njihovo nadaljevanje. Zadnji in odločilni korak v novih pogajanjih se je zgodil šestega oktobra, ko sta se v Ljubljani srečala vatikanski državni tajnik kard. Angelo Sodano in predsednik vlade Drnovšek. Sporazum bo šel zdaj v Ljubljani v obravnavo v Državni zbor, v Vatikanu pa na Državno tajništvo.

Dokončno oblikovano besedilo bo presodilo še ustavno sodišče Republike Slovenije. Vlada se hoče zavarovati, da ne bi še kdo nasprotoval sporazumu, kakor se je zgodilo za prvo verzijo. Če bo to izreklo pozitivno mnenje, bo tudi morebiten referendum o sporazumu odpadel. Premier Drnovšek je dejal, da sporazum ne vnaša nič novega v slovenski pravni red in da je „bolj simboličnega pomena“. Zatrnil je še, da dokument nikakor ne pomeni novih obveznosti za državo ali davkoplačevalce. Mednarodni dogovor med Svetim sedežem in Republiko Slovenijo bo postal pravno močan, ko ga bo podpisal papež Janez Pavel II., v Sloveniji pa predsednik republike.

Nadškof Tauran je na vprašanje STA, če in kakšne sporazume bi si Sveti sedež še želel skleniti s Slovenijo, odgovoril, da bi lahko s posebnimi sporazumi uredili vprašanje ureditve duhovne oskrbe v oboroženih silah in policiji ter ohranitve cerkvene kulturne dediščine.

Parlamentarne stranke so se na podpis sporazuma različno odzvale. Drnovškova stranka LDS, Butova SLS+SKD, Bajukova NSi ter Janševa SDS so sprejete sporazuma pozdravili, ZLSD (že tolikokrat preimenovala partija) in DeSUS (rdeči upokojenci) sta menila, da bi se bilo potrebno za pravnji vsebinski dogovor še dogovoriti, Jelinčiča „Plemenitega“ SNS pa je nadpodtrditvijo besedila sporazuma „zgrožena“ in je napovedala, da bo nasprotovala njegovega sprejetju.

Nad. na 2. str.

STRAN 4-6:

60 let Svobodne Slovenije

Slovenska zastava tudi na Chapelcu

Dolgo leta emigracije so nas izučila, koliko lahko tudi privatna iniciativa pripomore k poznanju Slovenije in slovesu našega izvora. Eno takih iniciativ je pred kratkim podvzel naš rojak in podjetnik Marjan Petkovšek.

Marjan rad obiskuje smuški center Chapelco. V teku teh obiskov je opazil, da na poslopju centra poleg argentinske plapolaze razne zastave sosednjih držav in tudi še nekatere druge. Zakaj pa ne slovenska? se je vprašal, in sklenil izvesti zadevno akcijo. Od vodstva centra je dobil zagotovilo, da bodo radi izobesili tudi našo.

Maja letošnjega leta je z obiska v Sloveniji prinesel s seboj lepo slovensko zastavo. Njegov prijatelj Milan Keržič jo je prepeljal

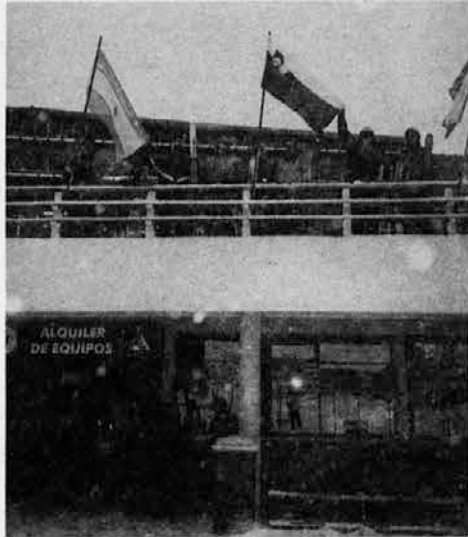
čez Patagonijo. Tudi znani rojak bivši Miramarčan Jože Žurga je pristopil k projektu.

Tako se je prvo soboto v septembru zbrala skupinica rojakov in svečano razobesila slovensko zastavo. Vsi prisotni so ob tem zapeli slovensko himno in s ponosom gledali slovenske barve na pročelju smučarskega centra. Tam bo zastava po zagotovitvi vodstva centra tudi ostala.

Marjan Petkovšek je imel še razgovor na krajevnem radiu „La voz de la montaña“, ki je poslušalcem o dogodku tudi sicer obširno poročal. Tako je beseda Slovenija ponovno prodrila ob vznožje Andov in pokazala, kako moremo širiti njen sloves ob vsakem koraku življenja.

Skupino so sestavljali: **Lojze Leskovec, Gabrijel in Lado Petkovšek, Lojze Tašnar, Tone Možina, Jože Žurga, Sonja Petkovšek in avtor initiative Marjan Petkovšek.**

Naši rojaki ob slovenski zastavi

60 let...

Nad. s 1. str.

nost pa je uporabljal tudi, da je nenehno zagotavljal redno izhajanje lista v težkih gospodarskih okoliščinah. Svobodna Slovenija nikoli ni bila „trgovina“ in le njegovi sposobnosti je pripisati, da je znal poiskati mecene, ki so omogočili preživetje v hudih časih.

Vestnost in odgovornost sta bili bistveni za zaupanje bralcev v časopis. To, kar sedaj moderno (in tuje) imenujejo kredibilnost, je bila zanj temeljna postavka. Ni objavil novice ali komentarja, če ni bil popolnoma prepričan v resničnost opisanih dogodkov ali mnenj. Raje je kak članek odložil ali sploh ga ni objavil, če je dvomil o stvarnosti vsebine. Tako lahko rečemo, da je Svobodna Slovenija pisala vedno in samo resnico.

Pri delu je bil neutrudljiv. Po poklicni dolžnosti je vedno našel čas in ga posvetil listu. Kolikokrat je hodil v pisarno Svobodne Slovenije ob sobotah in izrabljal proste ure za delo in pripravo izdaj. To je bilo zlasti vidno v dobah, ko je pripravljala izdajo Zbornikov. Te knjige, polne danes nepogrešljivega gradiva, so bile v celoti sad „nadur“, opravljenih po vsem drugem delu. To je bilo tudi vse njegovo „razvedrilo“. Mnogokrat sem ga videl za veliko mizo v pisarni Svobodne Slovenije „na Ramon Falconu“, ko je že skoraj na koncu svojih moči vseeno delal naprej, dokler ni skončal vsega, kar si je bil zastavil.

In končno ljubezen. Gospod Miloš Stare ne bi mogel opraviti vsega, kar je za slovenstvo storil, če ne bi imel te gonilne sile. Ljubil je slovenstvo v njegovi pisani besedi. Ker se je zavedal

važnosti tiskane besede, ker se je zavedal vpliva obveščevalnih sredstev, je v to orodje ideje položil svoja čustva. Priča za to zavzetost so tudi številne knjige, brošure in druge tiskovine, ki jih je kljub vsem finančnim težavam izdajala založba Svobodne Slovenije. Osebnost pa sem bil priča, da so mu tekle solze po licih, ko je nekoč slučajno videl na pločniku odvrženo slovensko knjigo.

Zgodovina bo temu narodnemu voditelju odkazala mesto, ki si ga zasluži. Jaz pa se ga ob 60. obletnici izida prve številke našega lista raje spominjam kot moža, prepričljivo človeškega, globoko čutečega, ki je ob vsakem koraku z dejanji dokazoval ljubezen. Ljubezen do ideje, izbrane po lastni vesti, do organizacij, v katerih deloval, do ciljev, ki si jih je zastavil, do žene, ki mu jo je Bog določil za življenjsko družico, in do slovenske pisane besede, katere biser je bila zanj Svobodna Slovenija.

Vatikan in vlada...

Nad. s 1. str.

Škof Evangeličanske cerkve Geza Erniša je dejal, da „bi bilo za boljše razumevanje dobro, če bi sporazum bolj jasno definiral tudi položaj in status Katoliške cerkve v Republiki Sloveniji“. Dodal je, da so evangeličani presenečeni nad formulacijo v zvezi s statusom Katoliške cerkve. V podobnem sporazumu, ki so ga z državo 25. januarja 2000 podpisali evangeličani, je namreč jasno zapisano, da je Evangeličanska cerkev oseba zasebnega prava, na ta način pa so njihove cerkvene občine in cerkev v nekoliko podrejenem položaju v primerjavi s Katoliško cerkvijo.

Po STA in Ognjišču

Iz življenja v Argentini

Tone Mizerit

Beseda „dolarizacija“ se vedno bolj pogosto pojavlja v argentinski vsakdanjosti. Vendar je nenehna polemika med tistimi, ki jo pospešujejo, in onimi, ki so prepričani, da nima smisla in bi celo lahko škodila rešitvi problemov.

UBOGI PESO

Argentina je že mnogokrat menjala svojo valuto, odpravljala ničle in krojila denar po trenutni potrebi. A razen meddobja Avstrala (minister Sourouille - se spomnite?) se je domača valuta vedno imenovala „peso“. Ubogi peso je sedaj v nevarnosti, da izgine. To seveda ni nova stvar. Že prejšnji predsednik Menem je sprožil idejo dolarizacije. Ni mu ostalo časa, da bi jo izpeljal.

Sedanja vlada je ob nastopu odločno zavrnila možnost dolarizacije. Proti njej se je ob raznih priložnostih tudi jasno izrekel gospodarski minister Cavallo. A padec za padcem v tej neskončni krizi je sedanjo gospodarsko ekipo pripeljalo na rob tega skrajnega ukrepa. Dejansko danes ne vemo, ali je peso obsojen na smrt ali ne.

Kaj pravzaprav pomeni dolarizacija? Pomeni, da bi peso nehal obstajati kot državni denar Argentine. Sploh bi izginil iz površja zemlje. Uradno bi ga nadomestil ameriški dolar, s čimer država ne bi imela več svojega bankovca in bi se vse gospodarsko in trgovsko delovanje razvijalo v severnoameriški valuti.

Seveda je možno dolarizacijo izpeljati na različne načine. Lahko je v sedanji protivrednosti 1=1, lahko pa tudi denarna oblast najprej peso devalvira, potem ga šele odpravi in nadomesti z ameriškim dolarjem. Če se dolarizira v sorazmerju 1=1, se dejansko ne reši nobenega od težkih problemov in vzrokov sedanje krize. Odpravi le psihološki strah pred devalvacijo. A nekompetitivnost argentinske industrije, nizka davčna nabirka, ogromni zunanji dolg in toliko drugih dejavnikov ostanejo nespremenjeni.

Dolarizirati Argentino bi pa tudi pomenilo dokončno zavreči vsako možnost razmaha na podlagi monetarnih ukrepov. Vlada in z njo država bi izgubili denarno suverenost in si naredili jeklen oklep, ki bi produktivno telo sicer branil pred udarci, a na noben način ne bi dovolil svobodnega gibanja.

Zato je razumljivo, da ta ukrep povzroča hude polemike. Na političnem področju je jasno, da so tako radikalna stranka kot kar ostanek od Solidarne fronte proti dolarizaciji. Peronizem se ni jasno izrekel, zlasti ker je bivši predsednik, po začetnih dvomih, ponovno podprl to iniciativo. Na gospodarskem področju pa so nekateri finančni krogi, sorodni španskim kapitalom, zelo za ta ukrep. K devalvaciji pa se nagibajo skupine ameriškega kapitala, zlasti pa domači produktivni krogi, ki vidijo v devalvaciji način, da bi postali kompetitivni na zunanjem, pa tudi na domačem trgu.

NESKONČNA DEBATA

Vprašanje dolarizacije je tudi zakrilo mnoge ostale težave in polemike zadnjih dni. Mislimo s tem na splošno stavko, ki je pretekli četrtek 13. decembra znova ustavila državo. Bila je eden najmočnejših stavk za časa sedanje vlade. A to še ne pomeni, da je v težkem socialnem stanju zrasla sindikalna sila. To je bilo razvidno en dan prej, ko je sindikalni sklic na manifestacijo na Majski trg pripeljal le omejeno število delavstva. Kot je bila stavka ena najmočnejših, je bi shod eden najmanj številnih v zadnjih časih.

V tem smislu tudi sindikalisti ne uživajo kakih simpatij pri narodu. Preveč jasno je,

da nimajo nobenih pozitivnih predlogov, da preveč politično izrabljajo svoje delovanje in nastopanje, ter da tudi sicer zapadajo splošnemu pojavu neresnosti in neodgovornosti.

Kar pa se koncertacije (skupnega dogovora med strankami) tiče, ki je bil tud eden konjičkov vlade do še pred dnevi, je tudi zamrla. Dejansko se je prvotna zamisel popolnoma pretvarila, česar smo se bali že ob sami napovedi. Upanje je bilo, da bi se razne politične sile zedinile v nekem skupnem temeljnem programu, na podlagi katerega bi potem vlada izvajala konkretne ukrepe. To naj bi bil neke vrste „narodni program“, ki ga Argentina že dolga desetletja nima, a je nujno potreben, če se hočemo kdaj izkoptati iz sedanjih težav. Danes se vprašanje koncertacije omeji le na pogajanje vlade z ostalimi strankami za dogovor o proračunu za leto 2002. To pa je absolutno tehnična zadeva, važna kar se tiče računov, a popolnoma nebitvena, če govorimo o kakem narodnem programu. Tudi ni jasno, kakšno vlogo naj bi v tem primeru igrala Cerkev, ki jo je vlada skušala postaviti kot „garanta sporazuma“.

Ko že govorimo o proračunu: uravnotežen proračun za leto 2002, kjer naj se do potankosti spoštuje „deficit 0“, je bistven pogoj, da bo Mednarodni denarni sklad (FMI) poslal obljubljenih a zaenkrat zadržanih 1.620 milijonov dolarjev. To je seveda pogoj tudi za ostale fonde, obljubljene a doslej zadržane, ki jih Argentina življenjsko potrebuje.

A pogoj, ki ga stavi FMI je, da je proračun soglasno sprejet in potrjen s strani vlade in opozicije, ker je to edini način, da se izvedba gospodarskih načrtov zagotovi. A doslej ne peronizem niti radikali niso zadovoljni z različnimi točkami proračuna, ko se štedi denar s tem, da se ukinjajo socialni fondii, odpovedujejo investicije in projicira višja davčna nabirka. Govori se o 13.000 milijonov dolarjev prihranka (vključene nižje obresti ob zamenjavi državnega dolga), ki ježi lase vladi in opoziciji.

OBLETNICE

Medtem je v ponedeljek 10. decembra Fernando De la Rúa izpolnil dve leti na predsedniškem mestu. Ni bilo posebnega slavlja in sam predsednik je moral priznati, da se je v teh dveh letih počutil kakor gasilec, ki je moral nenehno gasiti požare. Ta sicer zelo točna a politično ponesrečena izjava je povzročila, da so ga potem karikaturni ves teden risali kot gasilca z brizgalnikom v roki.

Isti datum pa je tudi predstavljal 18. obletnico nastopa sodobne argentinske demokracije. Tudi v tem oziru ni kaj večjih vzrokov za praznovanje. Kljub letnici, so argentinsko institucionalno življenje in njegove ustanove še daleč od polnoletnosti. Lahko bi rekli, da je položaj od leta v leto slabši, da se množi korupcija in raste nezaupanje naroda do političnih kadrov. To so jasno izrazili državljani na zadnjih volitvah, tako z izostankom kot s praznimi ali neveljavnimi glasovnicami, ki so dosegle zgodovinski rekord.

A vse to ne pretrese strank, ki mirno vodijo naprej svoje življenje. V Veliki fronti so ta teden potrdili za novega predsednika vodjo avtonomnega mesta Buenos Aires. Anibal Ibarra, nedvomno eden najmočnejših levičarskih politikov, pa si tudi ta ni zagotovil popolne poslušnosti.

Lopez Murphy, bivši gospodarski minister, ki je pred Cavallom nastopil in po nekaj dneh tudi odstopil, ima tudi politične želje. Pred kratkim je ostro napadel stranke in dejal da „če nas politiki ne prepričajo, storimo kaj, da jih zamenjamo“. Predlaga samega sebe?

Slovinci v Argentini

Življenje mladine

Preteklo soboto, 8. decembra, so imeli v Slovenski cerkvi Marije Pomagaj prvo sveto obhajilo. Že stara argentinska navada je, da so prva obhajila na dan Brezmadežne. Tokrat je prvič pristopilo k angelski mizi 31 slovenskih otrok. Mašo je vodil vicedelegat slovenskih dušnih pastirjev, pater dr. Alojzij Kukovica. Po maši in obveznem fotografiranju so prvoobhajancem postregli z okusnim zajtrkom, nakar je vsak odšel na svoj dom na družinsko slavlje, ki je med našimi rojaki zelo slovesno.

Naslednji dan, v nedeljo 9., je bilo v Slovenski hiši v Buenos Airesu mladinsko srečanje. Začelo se je z mašo, nato je bil še občni zbor. Mladinske organizacije so aktivne po vseh slovenskih skupnostih. V krajevnih Domovih imajo tudi svoje odbore. Iz vsakega krajevnega odbora pošljejo svoje delegate v osrednji odbor, ki koordinira aktivnost mladine celotne skupnosti. Za naslednjo dobo je bil znova izvoljen za predsednika Gregor Modic, ki bo tako tudi v letu 2002 vodil delovanje teh organizacij. Po končanem občnem zboru so se mladi napotili še na pristavo Naša domačija, v okolici predmestja San Justo, kjer so veselo v petju in igrah preživeli dan.

Isto nedeljo pa so se na Pristavi v Castelarju, na zahodnem delu Velikega Buenos Airesa zbrali na zaključnem letnem srečanju mladi in mladenke slovenskih Domov. Skupnost, pod okriljem mladinskega referata krovnega društva Zedinjena Slovenija, temu področju zadnje čase posveča večjo pozornost. Tako poskrbi za fantiče in

dekljice v zadnjih letih osnovne šole in prvih letih gimnazije. S tem jih ohrani v domačem okolju in prepreči, da bi jih prevzela cesta in argentinska družba. Več kot 70 jih je teknovalo v nogometu, med dvema ognjema, namiznem tenisu in se tudi zabavalo ob raznih igrah. V večernih urah pa jih je obiskal še Miklavž in vse obdaril. Spremljali so ga štirje brhki angeli in nadvse nagajivi paklji. Ti so bili kar preveč hudobni, saj niso ubogali niti sv. Miklavža.

Academia Philharmonicorum ob 300-letnici

V Ljubljani je izšel zbornik Slovenska filharmonija 1701-2001, ki ga je napisal dr. Primož Kuret. V njem obdela pisec tristoletno zgodovino tega kulturnega društva, objavljenih je nad 600 slik, vsi doslej znani programi itd. Glavni viri so bile kronike operoza Janeza Gregorja Dolničarja.

Vrhunec prireditve ob tej visoki obletnici bo akademija 8. januarja in nato 13. januarja z gostovanjem v dunajski zlati dvorani Musicveraina s koncertom sedanjih članov, katerim se bosta pridružili svetovno znani solistki, pianistka Dubravka Tomšič in mezzosopranistka Bernarda Fink.

www.slo.org.ar

Dolgo je že med nami krožila misel, da bi morali tudi Slovinci v Argentini imeti svojo spletno stran. Tehnologija je tako napredovala in način komuniciranja po internetu postal tako splošen, da je ideja postala potreba. Zlasti iz Slovenije in tudi z drugih držav sveta smo nenehno prejeli vprašanja, če nimamo kake predstavitve naše skupnosti v svetovnem medmrežju.

Kdo bolj poklican kot naša krovna organizacija Zedinjena Slovenija, da to zaimplementiramo? Prvo pobudo je dal Marko Vombergar preko strani nogometne ekipe, a treba je bilo storiti naslednji korak. Vzeli smo zadevo v roke, zastavili cilje, izvedli načrt gradiva in organizirali delovno skupino. Lučka Jereb Oblak je prevzela tehnično izvedbo. Podjetje bratov Mavrič nam je preskrbelo prostor na internetu in preko naših strani nudi tudi zastonjski dostop in elektronsko pošto vsem rojakom („Internet gratis“). Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu je prispeval nekaj denarne podpo-

re. Obrnili smo se na slovenske Domove in jim ponudili možnost prisotnosti na naših straneh.

Na Slovenskem dnevu, 16. decembra v Slovenski vasi, je predsednik društva uradno napovedal, da je spletna stran že v medmrežju in povabil rojake, naj jo obiščejo. Obenem je povabilo preletelo svet v posebni oddaji, ki jo ima Radio Ognjišče za Slovence po svetu. Te dni pa društvo po elektronski pošti obvešča vse slovenske postojanke po svetu in tudi brskalnike v Sloveniji, da vključijo naslov v svoje povezave. Stran seveda še ni kompletna: mnogo gradiva je treba še dodati, mnogo izpopolniti. Možnosti so ogromne in nameravamo jih izrabiti v čim večji meri.

Tudi naše bralce, ki imajo dostop do interneta, toplo vabimo, da nas obiščejo. Prav tako pa, da nam s konstruktivno kritiko in nasveti pomagajo, da bo stran vedno bolj popolna in da bo slovenske organizacije v Argentini častno zastopala.

Na Koroškem 10% prag za Slovence

Avstrijsko ustavno sodišče je razsodilo, da morajo biti na avstrijskem Koroškem dvojezični napisi postavljeni v tistih krajih, kjer je delež slovenskega prebivalstva 10-odstoten. Doslej je za dvojezične napise veljal 25-odstoten prag. Član predsedstva Narodnega sveta koroških Slovencev Karl Hren je odločitev označil kot „velik premik za slovensko narodno skupnost“.

Znižanje praga za dvojezične napise bo po novem veljalo za kraje in ne več za občine kot doslej. Hren je ob tem opozoril, da bo težko povsod ugotoviti, kolikšen je

delež slovenskega prebivalstva v kakšnem kraju, saj se je ta delež doslej ugotavljal po občinah.

Koroški deželni glavar Haider je takoj sporočil, da ni pripravljen postavljati dodatnih krajevnih napisov, in napovedal, da bo uresničeval uredbo iz leta 1976, ki predvideva 25-odstotni prag. S tem se bo po njegovih besedah morala sprizniti tudi avstrijska zvezna vlada. Sicer je Haider menil, da je ustavno sodišče z odločitvijo dokazalo, da je politično sodišče, s tem je tudi pokazal svoje nasprotovanje.

Njih dela gredo z nami

Nikjer nisem zasledila, kdo je dal pobudo, da peti letnik Slovenskega srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka, ki deluje v Buenos Airesu, napiše in izda zbornik-almanah. Bil je zamišljen kot nekak dokaz o tem, kaj so dijaki pridobili na tečaju in da so sposobni za samostojno delo.

Leta 1968 se je naš srednješolski tečaj izpopolnil in dobil pet razredov. Od tedaj naprej dijaki petega letnika, pod vodstvom profesorja slovstva, pišejo in izdajo svoj almanah. Prvi je imel naslov: „Med dvema svetovoma“; dijaki so ga pripravili skupaj s pokojnim Pavlom Rantom.

Letošnji almanah je 34. po številu in nosi naslov: „Njih dela gredo z nami“. Skušali smo opisati življenje in delo tistih, ki so v preteklosti oblikovali našo slovensko skupnost, pa so že odšli v večnost. Izbrali smo nekaj imen, za vsakega dijaka eno osebo, da jo predstavi in opiše. S tem delom smo se hoteli pokloniti vsem, ki so v skupnosti delali, čeprav imensko niso v almanahu. Želimo, da bi spomin nanje ostal med nami živ, da bi nam bili v ponos in predvsem svetel zgled za naše delo v prihodnosti. Življenjepisi so predstavljeni po abecednem redu dijakov; izjema je mons. Orehar.

Na začetek smo postavili škofa Gregorija Rožmana. „Četudi ni živel med nami v Argentini, nas je večkrat obiskal in je bil med tistimi, ki so duhovno in versko oblikovali našo skupnost,“ začne svoj zapis Tomaž Ahlin.

Nevenka Pavlovčič je ob vходу v Slovensko hišo postala pred kipom mons. Antona Oreharja in se skušala zamisliti v življenjsko pot in delo tega našega izjemnega voditelja.

O duhovniku in sociologu dr. Ivanu

Ahčinu, ki je napisal in izdal več strokovnih knjig, je pisal Andrej Belec.

V otroške pesmi in pripovedke Mirka Kunčiča se je vživela Erika Marija Bohinc. Zdi se, da je doumela njegovo domotožno liriko.

Andreja Boltežar je vnukinja Rudolfa Smersuja. Predstavila nam ga je kot politika, poslanca, javnega delavca in predvsem kot dobrega človeka.

Mons. Janez Hladnik je bil velik dobrotnik slovenskih beguncev. S svojim posredovanjem jim je odprl vrata Argentine in tudi ustanovil Slovensko vas. Njega je opisal Damijan Črnak.

Naš tečaj nosi ime po ravnatelju Marku Bajuku. O velikem šolniku, glasbeniku in zavednem Slovincu je pisal Franci Dolinar.

Martina Golob je bila kot otrok na počitnicah v Domu dr. Rudolfa Hanželiča. Te počitnice so ji ostale v lepem spominu, zato si je za svoj prispevek izbrala opis duhovnika, vzgojitelja, ljubitelja narave in graditelja počitniškega doma.

Dr. Jože Krivec, plodovit slovenski pisatelj in kulturni delavec je bil ded Damijana Kovačiča, ki je pokazal njegovo življenjsko pot in kulturno delo.

Nikolaj Luna Praprotnik je dobil za nalogo, da nam predstavi Miloša Stareta, politika, poslanca, ustanovitelja časopisa Svobodna Slovenija, sourednika Zbornikov in še kaj.

Gospodično Mijo Markež, našo drago učiteljico Mijo je opisal njen pranečak Martin Markež.

Damijan Petelin je predstavil življenjsko pot in delo dr. Vinka Brumna, slovenskega filozofa, ustanovnega člana SKA, predavatelja in pisca mnogih knjig.

Bara Remec je ustvarjala med nami.

NJIH DELA
GREDO Z NAMI

Veronika Pograjc trdi, da je ena njenih najljubših slikark, zato jo je ona orisala in nakazala njeno delo.

Naša skupnost je bila vedno prepoznana po lepem petju in številnih pevskih zborih. O dr. Juliju Savelliju - ustanovitelju Gallusa, zavednem Slovincu, javnem delavcu, ki ima gotovo največ zaslug za pevsko kulturo med nami, je pisala Andrejka Puntar.

Janez Kalan je bil duhovnik, priljubljen dušni pastir v Ramos Mejiji, pa tudi pisateljski talent. Ostal je v lepem spominu vseh, ki smo ga poznali. Ta spomin je skušala poživiti Erika Ribnikar.

„Vrli mož, ki ni živel za sebe“ je bil duhovnik Ladislav Lenček. Misijonar v zaledju, kulturni delavec, izredno darežljiv bo živel v spominu vseh, ki smo bili deležni njegove dobrote. Njega je opisal Martin Rozina.

Luka Somoza Osterc študira petje,

zato sem bila prepričana, da nam bo lepo predstavil operno pevko Franjo Golob.

O slovenski učiteljici Anici Šemrov je Monika Štefe slišala veliko lepega v slovenski šoli. Želela je, da bi jo tudi drugi dijaki poznali, zato jo je opisala.

Frido Beznik je bil naš profesor na tečaju. Vsi bivši učenci Balantičeve šole, gledališki igralci, dijaki tečaja in vsi, ki smo mu bili prijatelji, ga bomo ohranili v lepem spominu, zatrjuje v svojem spisu Matjaž Štrubelj.

Pesnik France Papež je živel in utripal s slovensko skupnostjo. Naši dijaki se učijo njegove pesmi. O njem piše Martin Urbančič.

Gabrijel Šenk se toplo spominja dr. Alojzija Starca, duhovnika, delegata slovenskih dušnih pastirjev, kateheta v šolah in na tečaju, duhovnega vodja mladinskih organizacij.

Dr. Tine Debeljak - stebel kulturnega dela slovenske politične emigracije v Argentini. Bil je pesnik, prozaist, književni zgodovinar, kritik, publicist, prevajalec in politik. Njegov vnuk Tomaž Vombergar nam je podal strnjen opis njegovega življenja in dela.

In končno je Andrej Žnidar opisal dr. Vojka Arka, pionirja slovenske skupnosti v Bariločah, ljubitelja gora in pobudnika za gorništvu.

Vsak življenjepisi ima fotografijo opisane osebe. Almanah je lepo opremljen z znakom, ki so si ga dijaki izbrali za svoj razred. Na platnicah je fotografija petega letnika RAST XXX. Oblikovanje in tisk je delo Tiskarne Vilko. Izdajo so omogočili podjetniki z oglasi, za kar se jim najlepše zahvaljujemo. Prav tako tudi staršem, ki so poskrbeli za upravno delo pri almanahu. Lepa hvala vsem, ki ste posodili fotografije ali na drug način pomagali, da je letošnji zbornik zagledal luč sveta.

Metka Mizerit

60 LET SVOBODNE SLOVENIJE

Iz vsebine prvih izvodov

Pozna jesen v adventu 1941 je bila, ko sem prvič brala listič „SVOBODNA SLOVENIJA - glasilo vseh zaslužjenih Slovencev“.

Naslov me je zavzel, še bolj pa vsebina tega glasila. Nekaj mesecev nam je že zapovedoval okupator in težko smo prenašali njegovo nasilje. Nemec je na Gorenjskem in Štajerskem razseljeval naše rojake, mlade fante pošiljal na bojišča, duhovnike izgnal na Hrvaško ali v Srbijo, naše razumnike pa zapiral. Italijan na Dolenjskem, Notranjskem, v Beli Krajini in v Ljubljani je sicer kazal prijazen obraz, zahrbtno pa je vsiljeval svojo voljo in s pretvezami počasi izvrševal Mussolinijevo navdilo, da mora vsa slovenska zemlja do Celja postati italijanska. Naša občila so bila strogo nadzorovana in cenzura je zabrisala vse, kar bi lahko hrabilo našo slovensko narodno zavest. Poleg tega se je med nami samimi pojavila oborožena skupina komunistov, ki so pripravljali revolucijo in z lažnimi gesli zavajali predvsem našo mladino. V teh kočljivih razmerah se je zbralo nekaj pogumnih narodnjakov z Milošem Staretom na čelu, ki so pričeli pisati skromen list, ki naj bi našemu ljudstvu dajal pogum in zaupanje v prihodnost. Začeli so izdajati in širiti „Svobodno Slovenijo“, katero pa so morali tiskati na različnih podstrešjih ali v kletih. Uredniki so morali nenehno menjavati prostor, kjer so se sestajali. Poleg okupatorja so jih namreč zasledovali tudi domači pristaši komunističnih partizanov. Le-ti so v tistem času že sami širili svojega „Poročevalca“, katerega so na poseben način vsiljevali našim ljudem. Kdor ga ni kupil, je bil že zaznamovan...

„Svobodna Slovenija“ je imela pripis „Preberi - Ne uniči - Daj dalje - Pripoveduj dalje“. Toda širiti ali spravljati ga pa je bilo v tistih časih zelo nevarno. Okupator ni imel namreč nobenih pomislekov, če ga je našel pri nas. Še bolj pa se je bilo treba bati komunističnih ovaduhov, ki so z veseljem ovajali tujcu. Večkrat se je zgodilo, da so bili to naši znanci ali celo sorodniki.

Ostalo je le nekaj števil, iz katerih ponatiskujemo nekaj zapiskov:

15. FEBRUARJA 1942; ŠTEVILKA 7

... Kakor se zima enkrat umakne, tako se bo spričo zavezniških vojnih priprav naenkrat zrušil nemški odpor. Glejmo pa, da naš narod ne podleže prej! Med ljuds-

tvom in voditelji mora biti sloga, sicer bodo povojni viharji zrušili to, kar bo še ostalo od našega naroda. O naši usodi bo odločal le zapad, vse drugo je laž nad narodom. Nihče pa nam ne bo vsiljeval onega, česar ne bomo dokazali, da želimo. Naša največja skrb naj bo, da ohranimo narod pri življenju! **NOBENA MIROVNA KONFERENCA NE BO OBUDILA K ŽIVLJENJU MRTVEGA NARODA.**

... Nemce, Italijane in Madžare je treba pognati z našega ozemlja in v bodočnosti onemogočiti, da se podobno dejanje ne ponovi!

... Vsi Slovenci se morajo združiti v eno samo upravno enoto.

... Slovenski mož, slovenski fant! Nemec, Lah in Madžar morajo stran, od koder so prišli! Ta zemlja je naša! Ne ruski boljševik in ne Anglež se ne bjeta za nas, ampak za sebe! Tudi mi se ne bomo borili za ruskega boljševika in ne za Angleža! Samo da naša ura še ni prišla! Sovražnik je premočan, nas pa je malo! **Imamo pravico, moči pa nimamo!**

28. MAREC 1942 ŠTEVILKA 8

Ljubljana je ograjena z žičnimi ovirami. Že za vstop ali izstop je potreben pravočrtni potni list. Lep uspeh „nadebudne“ OF.

Konec februarja in prve dni marca je italijanska vojska blokirala vso Ljubljano. Več kot 14 dni so se vršile preiskave po hišah. V kamionih so vozili moške v vojašnice. Tam so jih odbirali za konfinacijo. Konfidenti okupacijskih oblasti so preoblečeni v vojake določali, kdo gre v konfinacijo. K temu odbiranjju ugotavljamo sledeče: So okrajni v Ljubljani, kjer je odšla v konfinacijo večina pripadnikov bivše SLS, napredne stranke in tistih Sokolov, ki so proti OF. Najbolj fanatični komunisti so ostali doma.

Znano je ime tistega, ki je že več mesecev pobiral po uradih svojega okoliša - tudi s teroriziranjem - denar za OF; te dni je stal v komisiji za konfinacije.

Konfiniranih je nekaj nad 2000. Nastanjeni so v severni Benečiji. Nekaj tudi drugod.

Značilno je, da so tudi v nekaterih drugih krajih konfinirali največ pristašev SLS in narodnjakov. Tako zlasti na Vrhniki in v Logatcu.

3. MAJA 1942 ŠTEVILKA 11.

... Italijanski konfidenti v Ljubljani so:

Med vojno sem jo raznašal

Imel sem kakih trinajst let, ko sem prvič držal v rokah Svobodno Slovenijo. Bilo je kmalu po pričetku vojne, ko je bila Ljubljana zasedena po italijanskih četah in so pričele padati pri nas prve slovenske žrtve pod krogami komunističnih revolucionarjev.

Tiste čase je krožilo po Ljubljani veliko ilegalnih razmnoženin, letakov in lističev, s katerimi so različne politične skupine izražale svoj odpor do okupatorjev. Vsaka Legija, kot so se imenovala skupine demokratske ilegale, je imela lastno glasilo, komunisti, ki so s pomočjo Osvobodilne fronte širili svojega Poročevalca, pa so istočasno pozivali na odpor in na revolucijo.

Takratni ilegalni listi in letaki niso bili tiskani, marveč razmnoževani na ciklostilih. Pomeni, da so bili vsi enakega formata, ker je bila izbira papirja omejena, in da so bile črke odvisne od pisalnega stroja, ki ga je imela na razpolago skupina, ki je list

Rozman Franc za Trnovo in Št. Jakob (bil je preje med partizani v hosti) - pleskar Vojska za Moste - Breznik N. pa za Zeleno Jamo. Pazite se jih! Tudi od drugod smo informirani, da so skoraj vsi konfidenti brez izjeme bivši partizani!

1. AVGUSTA 1942 ŠTEVILKA 16.

... Kaj hočemo?

1. pregnati s slovenske zemlje vse Nemce, Italijane in Madžare.

2. Hočemo veliko zedinjeno in svobodno Slovenijo z vsemi slovenskimi kraji in ljudmi!

„Svobodna Slovenija“ nas je obveščala o dejanskem stanju na bojiščih in o vseh važnih svetovnih dogodkih. Okupatorji so namreč zapečatili naše radijske sprejemnike na tak način, da smo lahko poslušali samo oddaje Radia Ljubljane. Te pa so bile cenzurirane. Poleg tega so imeli partizani že svojega „Kričača“, - to je bil njihov oddajnik v avtomobilu, s katerim so se vozili po mestu in podeželju.

„Svobodna Slovenija“ je svarila pred komunisti in pred Sovjetsko Rusijo. Poročala je o okupatorjevih „čistkah“, o ustrelitvah, požigih in pustošenju, o deportacijah naših mož in fantov v Gonars ali na Rab, o italijanski povezavi s partizani, o okupatorjevih represalijah na „partizanske neumestne in nesmiselne akcije“ in skoro vedno je imensko navajala vse talce kot npr. za partizanske požige na Hrušici, ko so Nemci ustrelili 133 mož in fantov. Posebno je opozarjala rojake o nevarnosti zblíževanja z Rusi (članek v 7. številki z dne 15. februarja 1942: Poglejmo resnici v oči - ali nas bo Rusija rešila in osvobodila?) Navedla je izrek dr. Antona Korošca, ki pravi: „Ruski narod je naš bratski narod, toda ruski komunizem ni naš brat.“

Šestdeset let je preteklo od te mračne slovenske dobe. Med nami ni več urednikov prvih števil „Svobodne Slovenije“. Tednik pa še vedno obstaja. Izhaja na drugem kontinentu in ne v Sloveniji. Pišejo ga že mlajše moči, ki se znajo prilagoditi novi dobi in novim razmeram, v osnovi pa so ostali zvesti idejnemu načelom ustanoviteljev časopisa, predvsem v ljubezni do slovenskega bistva.

Pavlina Dobovšek

izdajala. Nekateri listi so bili lažje čitljivi kot drugi, kar je pomenilo, da so imeli izdajatelji spretnjše tipkarice ali tipkarje. Ni znal vsak enako dobro pisati s strojem na matrico, medtem ko je bilo vrtenje ročnega ciklostila lahko zaupano manj izurjenim sodelavcem.

Svobodna Slovenija je bila med prvimi listi te vrste in je spadala, se mi zdi, med tiste, ki so bili lepše tiskani in lažje čitljivi. V mojih očeh je postala pomembna, ker sem slišal brata Franceta, ki jo je prinesel k hiši, da je „ta prava“ in da bo izhajala redno. Všeč pa mi je bilo tudi ime. Kdo si ni želel, da bi bila Slovenija svobodna?

Ko so me kasneje pritegnili v ilegalno Slovensko legijo, je bila ena mojih nalog tudi sodelovati pri razpečevanju njenega glasila: Svobodne Slovenije. Čeprav je od vsega početka res izhajala redno, to ne pomeni, da bi se to dogajalo v strogo matematičnem zaporedju. Bila pa je vztrajna. Kljub preganjanju s strani Italijanov, Nemcev in partizanov so njeni izdajatelji (takrat nisem vedel, da je duša tega ilegalnega časopisa mladi poslanec SLS Miloš Stare) bili dovolj iznajdljivi in mreža razpečevalcev dovolj zanesljiva, da je Svobodna Slovenija lahko redno obveščala svoje bralce o dogodkih in jih tudi primerno komentirala.

Skupina mladoletnih članov Legije, kateri sem pripadal, je imela na skrbi poleg razpečevanja svojega glasila tudi trošenje priložnostnih letakov. V nasprotju z majhnimi lističi, opremljeni s kratkimi gesli, ki so jih trosili pristaši OF, so bili naši letaki večji, na njih je bilo več napisanega in marsikaj bolje utemeljenega, vendar je čas pokazal, da je bilo kratka partijska gesla lažje prebrati in si jih zapomniti kot daljše spise na naših letakih.

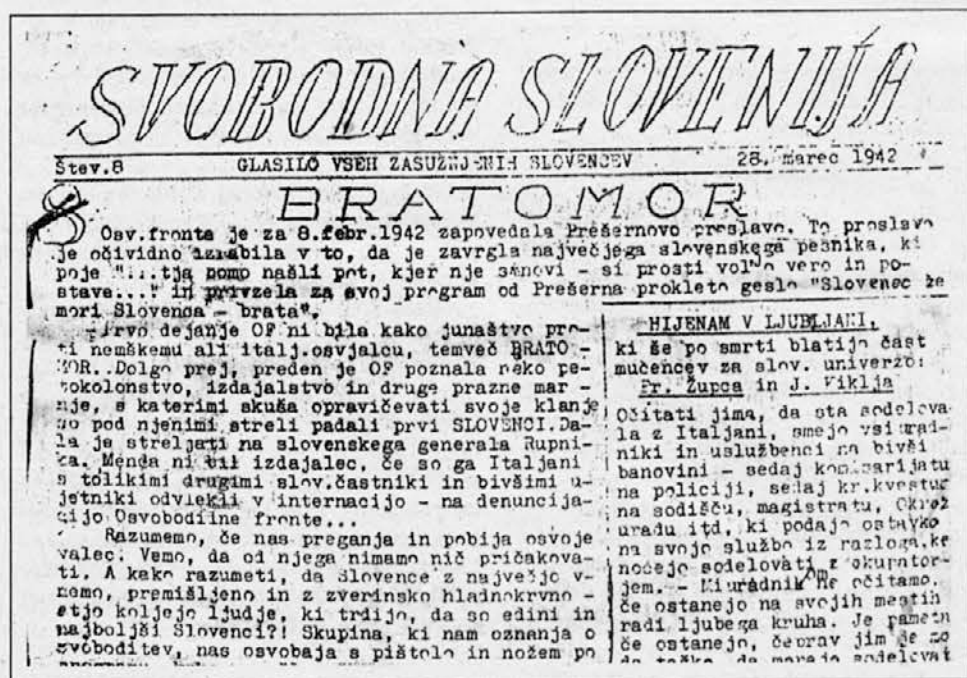
Razdeljevanje Svobodne Slovenije se je bistveno razlikovalo od metanja letakov. S temi smo navadno ponoči potresali ceste ali jih metali na dvorišča in vrtove. Svobodna Slovenija pa je romala od rok do rok.

Ko je izšla nova številka, mi jo je prinesel sprva znan, kasneje pa kdaj tudi kak neznan kurir v velikem zavitku. Moja naloga je bila to porazdeliti drugim raznašalcem, ki so morali izročiti posamezne izvo-de svojim znancom in ostalim članom ter simpatizerjem Slovenske legije. Iz velikega zavitka je nastalo več manjših, katere sem raznesel ostalim članom skupine, ki so že vedeli, kaj morajo storiti. Ker ni bilo varno hraniti ilegalnih papirjev pri sebi, sem skušal opraviti svojo nalogo čimprej.

Navadno sem nesel vsak paketč posebej. Skriti sem ga moral pred okupatorskimi patrolami pa tudi pred očmi partizanskih terencev. Ker sem opravljal svojo razpečevalsko nalogo navadno popoldne, še ob dnevu, z razliko od trošenja letakov, ki je bila nočno delo, sem se čutil precej varnega. Kljub temu se je zgodilo, da tu in tam v kakem koncu naše soseske niso dobili vseh števil Svobodne Slovenije. Če sem po nesreči naletel na vojake, ki so na cesti legitimirali in pregledovali pešce, in se jim nisem mogel več ogniti, sem spustil paketč čez plot na kak vrt, a to je bilo redkokdaj.

Moje delo v razpečevalni mreži Svobodne Slovenije se je nehalo jeseni 1944, ko sem odšel k domobrancem. Ponovno sem se srečal z njo, to pot kot bralec, šest let kasneje v Argentini.

Dr. Marko Kremžar

Pogovor z odgovornim urednikom Tinetom Debeljakom

Tine, ti si ena najbolj znanih oseb v naši skupnosti. Pred prevzemom uredništva, kako si se udeleževal med nami?

Bil sem aktiven v Akademskem društvu (SKAD), Mladinski vezi, Srednješolskem tečaju, pa sem korigiral dolga leta Svobodno Slovenijo.

Poznamo te kot pesnika in pisca člankov. Ali si se morda kdaj prej tudi ukvarjal s časnikarstvom?

Zanimivo, da sem pri petnajstih letih na klasični gimnaziji v Ljubljani izdajal razredni literarni časopis Vaje, kamor sem pisal pesmi. Ravnateljstvo je takoj list zatrl, češ da ga izdajajo reaktorji. V Argentini pa sem veliko sodeloval prva leta v Mladinski vezi, iz katere je izšlo precej besednih umetnikov.

Koliko let si že odgovorni urednik Svobodne Slovenije?

Zdaj poteka 17 let, odkar sem po Staretovi smrti in krajšem urednikovanju Slavimira Batagelja in Toneta Mizerita prevzel ta posel.

Ali imaš poleg uredniškega odbora še druge sodelavce pri svojem delu?

Gotovo leži glavno delo na nekaj sourednikih, a tudi med drugimi je nekaj piscev, ki večkrat napišejo kak članek, drugi pa občasno.

Imaš probleme z materialom za posamezno številko, ali ti ga morda še preostaja?

Kakor se čudno sliši, mi vsakič preostaja material, tako da sem v zadregi, kaj naj ostane za naslednjo številko. Seveda pa je v nekaterih rubrikah težava z dobivanjem člankov, npr. ponekod s poročili o krajevnem delu.

Kaj slišiš bolj pogosto, priznanja ali kritike za svoje uredniško delo?

Gotovo je največ pripomb za vsako napako, posebno tiskarsko, pohval pa bolj malo, kar je značilno za nas Slovence. Je pa tudi nekaj upravičenih komentarjev za izboljšavo lista.

Sedaj pa pojdimo k časopisu samemu, katerega 60 letnico bomo te dni praznovali.

Koliko je še slovenskih publikacij, ki izhajajo dalj časa kot Svobodna Slovenija?

Najdalj izhaja Amerikanski Slovenec v ZDA, nad sto let. Pa tudi Ameriška domovina (včasih dnevnik, sedaj tednik, pol slovenski, pol angleški) ga skoraj dosega. V Sloveniji pa je komunistična revolucija pometla s starimi časopisi, tako da od sedanjih nobeden ne sega v predvojno dobo.

Kakšni so bili njeni začetki, kateri prvi uredniki, kako se je širila v zasedeni Sloveniji? Kaj veš o tem?

Začel jo je pokojni Miloš Stare s Krošljem in sodelavci v začetku okupacije leta 1941 kot ilegalen protiokupatorski demokratičen list, tajno razmnoževan in razdeljevan. Prinašal je poročila vlade v Londonu, opisoval resničen pogled na vojno stanje in okupirano Slovenijo. Razkričeval je tudi partizansko in komunistično delovanje. Izhajal je do konca vojske.

So še ohranjeni izvodi iz tistih časov, morda tu ali v Univerzitetni knjižnici v Ljubljani?

Kompletne zbirke lista ni nikjer. Med nami je nekaj izvodov, pa tudi v Narodni in univerzitetni knjižnici nimajo vseh.

Je v obdobju begunstva izhajala in kdaj je izšla prva številka v Argentini.

V taboriščih je izhajal list Zedinjena Slovenija v podobni funkciji, a z našim listom ni imela nobene zveze. Miloš Stare je živel namreč v Rimu. A že januarja leta 1948 je izdal prvo številko objuene Svobodne Slovenije s pomočjo nekaterih prijateljev. Prvo leto je bila štirinajstodnevnik, od

tedaj dalje pa izhaja vsak teden razen med počitnicami. Nekaj števk je dvojnih, tako da vsako leto izide 52 števk. Prej je izhajala na velikem formatu po štiri strani, sedaj pa smo ji zmanjšali format in jo povečali na normalno 6 strani.

Tu med nami izhaja redno. V kateri dobi je imela največ izvodov in koliko jih ima sedaj? Koliko ima naročnikov izven Argentine in koliko izvodov gre v Slovenijo?

Takoj v prvih letih je naraslo število naročnikov na nad 1200 plačujočih, od katerih je bilo veliko izven Argentine. To število je počasi upadalo, predvsem v inozemstvu, kjer jih je ostalo še 105, v Slovenijo jih pa gre kakih 30. V Argentini je število tudi padlo, danes imamo nad 500 naročnikov.

Ti, ki si dober matematik, si kdaj izračunal, koliko števk Svobodne Slovenije je izšlo vsega skupaj?

Ni tako težko - 50 let po 52 števkah da približno 2600 števk.

Kot je bila svoj čas kritična do komunistične vlade v Sloveniji, ohranja to linijo tudi sedaj do njenih naslednikov - kontinuitete. Si kdaj dobil kaj namigov, od tam ali od tu, da bi to zadržanje spremenil ali vsaj ublažil?

Moram reči, da ne od doma ne od tukaj nisem dobil nikoli niti namiga, da bi spremenil idejno linijo. Pač pa si nekateri želijo manj politike.

Ali uredniški odbor kdaj preverja, v koliko je vsebina časopisa za bralce zanimiva, ali dobivate kaj predlogov za nova zaglavja, za obdelavo gotovih tem, ali je kaj odziva na objavljene članke in podobno?

Gotovo se vsako leto pomenimo, kaj bi se dalo izboljšati, lanska anketa je bila že druga z vprašanji, kaj si ljudje želijo, in ta mnenja upoštevamo, če se le da. Želeli bi si več odmevov npr. v Pismih bralcev, a žal bralci pišejo bolj malo.

Časopis, ki izhaja že 60 let in ki je nastal v določenih okoliščinah v Sloveniji in ki že ves čas spremlja in je glasilo tistih, ki smo domovino morali zapustiti, ima kot tak določeno orientacijo in tematično. Kako poskušate časopis približati mladim, ki vsega tega niso doživljali in ki naj bi postali novi naročniki?

V časopisu redno pišemo o naši tragediji in zgodovini, o zlu komunizma in o demokraciji. Iz tega mlajši, ki jih to zanima, lahko spoznajo osnove naše misli. Seveda pa poskušamo mlajše zanimati z obširnejšim pisanjem o našem življenju tukaj, o športu, z opisom argentinskega položaja in dogajanja v svetu, sploh razširiti problematiko.

Ali ste v tem smislu kdaj razmišljali, da bi objavljali članke tudi v španskem jeziku?

Dobili smo tudi take predloge. A zavedamo se, da če bomo pričeli pisati v španščini, bo kmalu časopisa, kot ga poznamo, konec. A za prihodnje leto smo poskrbeli za stalno rubriko v španščini, in sicer prevod slovenske zgodovine, ki je letos izhajala pod naslovom Slovenija moja dežela. Tako bodo lahko tudi špansko govoreči člani narodnostno mešanih družin in njihov otroci lahko spoznavali našo zgodovino.

Ali se časopis vzdržuje z naročnino in oglasi, ali potrebuje mecenске darove ali posebne nabirke, kot je na primer sedaj v teku „rifa“? Je morda zaradi finančnih težav ogroženo njegovo izhajanje?

Drži, Svobodna Slovenija je na robu prenehanja. Stari umirajo ali odpovedujejo list iz ekonomskih razlogov ali opešanja oči (predvsem v inozemstvu), a zaenkrat se še

Uredniki Svobodne Slovenije

Ko se pred nami razgrinja 60 let od pričetka izhajanja našega lista, je skoraj nepretrgana veriga vsakotedenskih števk - razen tri leta pretrgane v taboriščih leta po vojski - pokazala, koliko truda je bilo za to teba.

Najprej seveda truda ustanovitelja v Sloveniji in ponovno v Argentini Miloša Stareta. Imeti pogum izdajati v ilegali v okupacijskih in revolucionarnih časih, nato pa spet začeti iz nič v emigraciji, je veliko dejanje. In obdržati list na demokratični liniji, pridobivati naročnike in pisce, še večje. Miloš Stare je znal pridobiti sodelavce, ki so mu pomagali pri tem težkem delu. Sam pa je do smrti nadziral list, iskal članke, prosil za sodelovanje, premeleval vsebino člankov in jih popravil, hodil v tiskarno in dal končni „imprimatur - naj se natisne“, poleg tega pa opravljal polni urnik na argentinskem delovnem mestu. Delo je zahtevalo celega človeka.

Ne poznamo vseh sodelavcev prve Svobodne Slovenije v domovini. So bili pač težki časi. Moramo pa tudi priznati, da nam ni popolnoma jasno, kdaj so bili Staretovi sodelavci uredniki v posameznih letih v Argentini.

Vemo, da so prvi uredniki pri listu bili Jožko Krošelj, Ruda Jurčec (ki je sodeloval tudi finančno) in Tine Debeljak (podpisan kot Jeremija Kalin). Od teh je bil praktični urednik Jožko Krošelj do svoje smrti. Kmalu je izstopil iz odbora Ruda Jurčec, a so se pridružili novi. Janko Hafner je bil še urednik Slovenca, pristopili so mlajši kot Pavle Fajdiga, Slavimir Batagelj (ki je sodeloval pri taboriščni Zedinjeni Sloveniji), redno je bil pisec kulturnih poročil in ocen Marijan Marolt, reševal pa je s svojimi uvodniki list iz zadreg Jože Košiček.

Ta ekipa je delovala zelo povezana dolgo vrsto let. Sicer so se sem pa tja nekateri začasno oddaljili (Debeljak in Marolt zaradi ustanovitve Slov. kulturne akcije, pa tudi

Pavle Rant), a so se nesporazumi ugledili in so se vsi znova uvrstili v uredništvo.

Prvi od njih je odšel v večnost Jožko Krošelj in je njegovo mesto praktičnega urednika prevzel Miloš Stare, kar mu je dalo še več potov v tiskarno. Tiskali smo najprej v neki poljski, nato pa v tiskarni staronaseljencev Ferfoglia, končno pa v tiskarni Vilko (Čeč), kjer se tiska še danes.

Počasi je Bog klical k sebi urednike, drugega za drugim. Treba je bilo pritegniti mlajše moči. Prvi je pristopil mladi časnikar Tone Mizerit leta 1969. Pozneje se jim je pridružila dr. Katica Cukjati z načelnimi članki. Pri Zbornikih je sodelovala Danica Petriček, o gorništvu pa je pisal dr. Vojko Arko. Harmonično je skupina delovala do smrti ustanovitelja Miloša Stareta leta 1984.

Na njegovo mesto je stopil Slavimir Batagelj, ki pa je že po treh tednih umrl, verjetno prav zaradi odgovornosti, ki jo je prevzel, pa mu srce ni dalo. Za njim je urejeval list nekaj mesecev Tone Mizerit, edini poklicni časnikar v skupini. Ustanovil se je lastniški konzorcij, pooblaščen od Staretovih dedičev do končne rešitve (ki je bila prevzem lastništva po Zedinjeni Sloveniji). Ker je Tone Mizerit kmalu odstopil, je na njegovo mesto prevzel Tine Debeljak ml., ki je sicer skoraj od začetka sodeloval z listom in ki je glavni urednik še danes. V odbor je vstopil še Gregor Batagelj, ki vzdržuje očetovo tradicijo. Po smrti dr. Tineta Debeljaka je tako ostala v odboru samo druga generacija, kateri pa so seveda pomagali s članki še marsikateri starejši, npr. dr. Marko Kremar, Božidar Fink, pa tudi vrsta novih piscev, tako rojenih v Sloveniji kot že tukaj. Ti drugi so postali danes tudi hrbtnica piscev, poročevalcev ali sodelavcev (nekateri študirajo tudi za profesionalne časnikarje), kar nam daje upanje, da je še dovolj moči za dolga leta izhajanja.

Papirji v temi

Sneg je rahlo pobelil naše kraje. Bil je Miklavžev dan, 5. decembra 1941. Bilo je nekako ob pol sedmih zjutraj. Šel sem na delo na Trate. Iz Dobrove preko Podutika pridem do križišča, kjer se odcepijo ceste. Ena na desno proti Dravljam, druga na levo proti Tratom. Pri znamenju na tleh opazim neke papirje. Poberem jih, pa se mi je zazdelo, da so drugačni od že poznanih pamfletov hujskanja. Vidim napis „Svobodna Slovenija“. Do takrat nisem vedel, da izhaja. Poznal sem „Poročevalca“. Moj sodelavec ga je redno nosil v delavnico. V „Poročevalcu“ so pisali, da hočemo biti Sovjetska Slovenija. Jugoslavije takrat

naročajo mlajši, a ne v tolikem številu, da bi zagotovili obstoj. In Argentina je v hudi krizi. Pomagali smo si z darovi in zapuščinami, sedaj smo si celo znižali honorarje. Iz Slovenije pa ne dobivamo redne podpore. Za obstoj lista pa bi bilo potrebno več naročnikov, predvsem mlajših.

Kot urednik gotovo ceniš vlogo, ki jo kot povezava med nami opravlja Svobodna Slovenija. Naša skupnost bi bila z izgubo te vezi zelo prizadeta. Kako gledaš v zvezi s tem na bodočnost?

Vedno sem se zavedal, da je naša bistvena naloga trojna: idejna jasnost, novice iz Slovenije in povezava naše skupnosti tukaj. Mislim, da je za to troje še vedno potreba in interes. To mi daje upanje, da bo Svobodna Slovenija izhajala še dolga leta, tudi pod mojimi nasledniki.

Pogovarjal se je lic. Franci Markež

sploh niso omenili. Moramo si prizadevati za enakost in delavski razred. Do takratnih narodnih voditeljev so bili zelo napadalni in tudi zaničevanje se je čutilo. V slabo luč so vedno dajali Cerkev. Moj sodelavec je bil zelo surov do vsega, kar je bilo verskega. Doma je bil z Jesenic, poročen a brez otrok.

Radi temé nisem mogel dobro prebrati tistih papirjev, videl pa sem, da so drugačni. Zato sem jih dobro spravljal v suknič in nikomur povedal. Ker sem odraščal v sirotišnici sv. Vincenca, mi ni bilo po volji, da se tako napada Cerkev, a sami ne store ničesar. Tisti, ki smo imeli drugačno starost, smo drugače občutljivi, kot normalno brezbrizni. Zvečer sem prebral in videl, kako velika, popolna razlika. Res škoda, da smo tako zaupali zaveznikom. Pol vlade je že bilo v Londonu, nekaj jih je bilo pa še v Kairu. Prepričan sem bil, da je „Slovenija“ pisala resnico.

Komunisti so delali propagando, da bo v dveh mesecih konec vojske, da Sovjeti zbirajo ogromne sile in bodo Nemce kar poteptali. V resnici pa so bili Nemci 40 km od Moskve in so oblegali Leningrad, danes Petersburg. Pa še obljuje, da bo novi red, dobro za delavce v Sovjetski državi. Danes o tem nočejo vedeti nič.

Pa žig s tremi špicami in rdečo zvezdo na sredi. Španski revolucionarji so imeli trioglate čepice. Spomnim se nazaj na leto 35. V sirotišnico so pripeljali pet otrok. Starši so šli preko Pariza v Španijo v internacionalne brigade. Mlad človek vidi, čuti, a ne razume, za kaj gre, pomen dogodkov

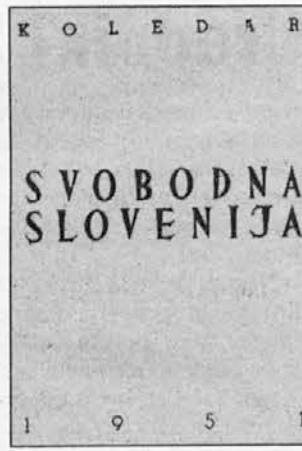
Nad. na 9. str.

Zbornik 1949

Zbornik 1950

Zbornik 1951

Zbornik 1952

Zbornik 1953

Zbornik 1954

Zbornik 1967

Zbornik 1968

Zbornik 1969

Zbornik 1970

Zbornik 1971/72

Zbornik 1973/75

Debeljak: Mariji

Korošec: Čas pod streli

Debeljak: Poljub

Puš: Na dolgo pot

Marolt: Rojstvo, življenje...

Druge slike priložnic

*Bog živi ves slovenski svet,
brate vse, kar nas je
sinov slovenske matere...*

***Vesele praznike!
Srečno novo leto!
želi***

2 0 0 2

**TINTORERIA INDUSTRIAL
RAMOS MEJIA S.A.
PENTATEX S.R.L.**

**MILOSTI POLNE PRAZNIKE
GOSPODOVEGA ROJSTVA
IN VELIKO SREČE V NOVEM LETU**

ŽELI VSEM ROJAKOM

**ZEDINJENA
SLOVENIJA**

*Naj od vekov pričakovano Dete
nakloni mir dušam, srcem in svetu!
Zveza slovenskih mater in žena*

SLOVENSKI DOM CARAPACHAY

*želi vsem članom in prijateljem ter vsem rojakom
blagoslovljen božič in srečno novo leto.*

Slovenski Dom San Martin

vošči vsem rojakom
Blagoslovljen božič in
srečno novo leto 2002

*„Noč se spušča v Betlehem,
vsi ljudje počivajo.
Jožef in Marija pa na vrata trkata
in prosita usmiljenja.“*

Ko boš zaslišal, da svetonočni Gost trka na vrata tvojega srca, mu odpri.
Daj Mu priložnost, da vstopi v tvoje življenje, v tvojo družino, da se zopet
rodi med nami, da nas bo lahko blagoslavljal tudi v letu **2002**.

Društvo Slovenska vas

Društvo Slovenska pristava

*želi vsem rojakom blagoslovljen božič
ter obilo sreče in uspehov
v novem letu 2002*

Tiha noč, Sveta noč!
Prišla je vsem pomoč
z nebnih nad soncem bleščečih višav.
Prišel v dolino je solz in težav
božji učlovečeni Sin.

Narodna

*Vsem članom, prijateljem
in dobrotnikom
želi v teh božičnih praznikih
blagoslova,
v letu 2002
pa obilo uspehov, zdravja in sreče*

SLOMŠKOV DOM

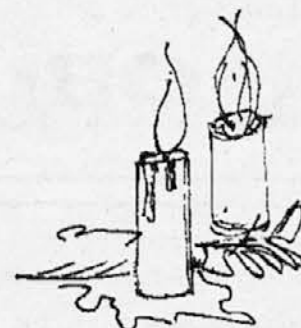
*Blagoslovljene božične praznike,
mir v duši, veselje v srcu,
lepe misli in želje, ki naj postanejo resničnost.
Obilo sreče, zdravja in uspehov v letu 2002
želi vsem članom in prijateljem*

**NAŠ DOM
SAN JUSTO**

**VELEPOSLANIŠTVO
REPUBLIKE SLOVENIJE
V BUENOS AIRESU**

**ŽELI VSEM SLOVENCEM
V ARGENTINI VESEL BOŽIČ TER SREČNO
IN ZDRAVO NOVO LETO 2002**

*Vsem rojakom v Argentini in drugod po svetu želiva
blagoslovljene božične praznike
in vsega dobrega polno novo leto 2002!*

**dr. Marija Bevčar Bernik
dr. Jožef Bernik, poslanec v državnem
zboru Republike Slovenije**

Dragi rojaki!

*Naj božje Dete blagoslovi slovenski narod v domovini in po
svetu, da bo ohranil krščanske in narodne vrednote ter zaživel v
novo upanje za novo slovensko tisočletje!*

Izseljensko društvo Slovenija v svetu

*Blagoslovljen božič
in uspešno novo leto 2002
želi vsem članom in prijateljem*

**NSi - Nova Slovenija
Območje Argentina in Južna Amerika**

*Da bi ta sveti božični večer nam vlil trdne vere
v Novorojeno božje Dete, ki bo prineslo mir, ljubezen
in pravico tudi našemu narodu!*

*V Novem letu želimo vsem Slovencem doma
in po svetu osebnega uspeha, zdravja in sožitja
med brati!*

SDS - Regija Argentina

**Kreditna zadruga
SLOGA
in MUTUAL SLOGA**

*voščita vsem svojim članom, pa tudi svojim
prijateljem in rojakom v Argentini, zdomstvu,
zamejstvu in domovini srečne
in blagoslovljene božične praznike
ter miru, zdravja in veliko uspehov
v Gospodovem letu 2002.*

Božična radost je moč,
ki more spremeniti svet.
Veliko sreče in uspehov v novem letu
Vam iskreno želimo

OBLAK
ARQUITECTURAS

VOŠČILO TREM SLOVENIJAM!

Naj Kristusovo rojstvo ob pomoči slovenske Cerkve in ljudi dobre volje z novim letom 2002 prinese vsem trem Slovenijam, doma, v zamejstvu in v svetu, dokončno in zasluženno blagostanje. Naj duhovne, moralne in narodne vrednote ponovno zaživijo v srcih slovenskega naroda.

To so moje želje in voščila vsem rojakom - Slovincem.

Vinko Levstik
DIPLOMAT Hotel ***** in EURO Restaurant

GORICA, Italia - Corso Italia, 63 - Tel 00-39-048-82166; Fax 00-39-048-31658
E-mail: levstik.vinko@eurodiplomahotel.it

Blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto želi

odvetniška pisarna

dr. Franc Knavs,

dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs

Tucuman 1455 - 9. nadstr. E in F - Tel. 4374-7991 / 4372-0320
Odprto vsak dan od 15. do 19. ure

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto 2002 vam želi

Talleres Crovara S.A.

Corte y doblado de chapas hasta 7 mts. x 13 mm

Juan S. Bach 3818 - B1765KKR Isidro Casanova
Tel.: 4694-6655 - Fax: 4694-6677

VSEM SVOJIM ROJAKOM, prijateljem in znancem,
v Buenos Airesu, Mendosi in Bariločah

pošiljam prisrčne pozdrave iz Slovenije ter voščim

vesele BOŽIČNE PRAZNIKE,
ponosen DAN SAMOSTOJNOSTI
in srečno NOVO LETO 2002!

Tone Kuntner z ženo Sonjo

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto 2002 želi

DR. VITAL AŠIČ

odvetnik

Paraná 1455 - 5. nadstr. - Tel.: 4811-8186
Prijave na tel./faks: 4798-5153 (vsak dan od 17. do 20. ure)

Obilo božjega blagoslova
in miru v božičnih praznikih
ter mnogo zadovoljstva, zdravja
in napredka v novem letu

voščita

Marjan in Helena Loboda
ZAVAROVANJA

Sarmiento 385 - 1. nadstr. - Pis. 10
Capital Federal
Tel. 4325- 2127

Blagoslovljen božič in srečno novo leto želi

dr. Katica Cukjati

advokatinja

civilne, trgovske, delavske tožbe, pogodbe, zapuščinske in nepremičninske razprave

Boulogne sur Mer 362 - La Tablada Tel. 4652-5638
Ponedeljek, sredo, petek od 17 do 20 ure

Blagoslovljen božič in srečno novo leto 2002 želi

dr. Liliana Kožar

odvetnica

Av. Corrientes 1250 - 5. nadst. „F“ - torek in četrtek 16-19; tel. 4382-9216

Božičnega veselja
in sreče
v novem letu 2002

Janez Jakoš in sinovi

Rivadavia 13410, Colón 17, Pizzurno 554 (1704) Ramos Mejía

Blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto 2002
želi vsem rojakom

BAJDA s.r.l.

parketi

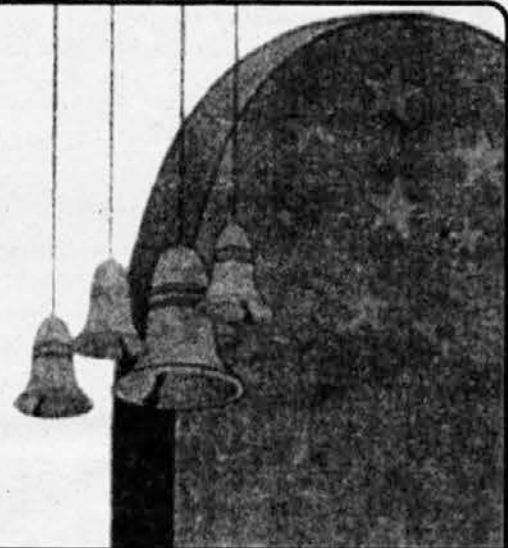
Laguna 383 - C1407JVA Capital Federal
Tel./Fax: 4671-2494; MENDOZA

Blagoslovljene
božične praznike
in srečno
ter miru
polno leto 2002
vsem
Slovincem
po svetu
želi

INCEPAC S.A.

HERMAN ZUPAN División envases
PAPELERA DEL SUR División cartulinas

Novice iz Slovenije

SKAVTSKI PROJEKT

Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS) je v Vipavskem križu priredilo državno srečanje voditeljev popotnikov in popotnic. Predstavili so projekt „Briga me - za vedno!“, ki je nadaljevanje lani začete skavtskega projekta „Briga me!“, v okviru katerega so skavti v lokalnih skupinah odgovarjali na potrebe okolja in sledili ciljem vzgoje za odgovorno državljanstvo. Kot problemsko področje novega projekta so katoliški skavti izbrali potrošništvo s svojim socialnim, okoljevarstvenim in družbenim vidikom.

UMRLA ELA PEROCI

V Ljubljani je v 80. letu življenja umrla ena najbolj priljubljenih slovenskih mladinskih pisateljic Ela Peroci. „Ne pišem za otroke, pišem otrokom in tako se z njimi pogovarjam,“ je dejala ob neki priložnosti. Njena prva objavljena pravljica je bila Moj dežnik je lahko balon, najbolj znana in priljubljena pa Muca copatarica, ki je prvič izšla leta 1957.

TUDI ELEKTRONSKI OŠLAK

Pri elektronski knjigarni Beseda (www.omnibus.se/beseda) je izšla zbirka esejev Vinka Ošlaka Tri barve sveta. To je prva elektronska knjiga v Besedi, ki ni klasično delo. Ošlak v tej knjigi piše predvsem o asimilaciji, „narodnem izdajstvu“, vprašanjih jezika in jezikovnih manjšin ter o vlogi krščanstva danes.

NAGRAJENA SKUPINA

Predsednik Kučan je sprejel patologa Boštjana Luzarja in njegove kolege iz skupine Vinka Kambiča, predstojnico Inštituta za patologijo Medicinske fakultete Nino Gale ter Maria Poljaka in Ireno Marin iz Inštituta za mikrobiologijo. Skupina je pod vodstvom Luzarja pripravila nagrajeno raziskovalno nalogo o vplivu encima telomerase pri razvoju predrakavih sprememb sluznice grla, ki je bila deležna prestižne na-

grade na zadnjem kongresu patologov v Berlinu. Luzar je na omenjenem kongresu patologov kot prvi Slovenec za svojo nalogo dobil prvo strokovno nagrado.

TUDI SLOVENIJA IMA ZUNANJI DOLG

Slovenske devizne rezerve so konec septembra znašale 4,94 milijarde dolarjev. To je 99 milijonov dolarjev več kot mesec prej in 564 milijonov dolarjev več kot konec leta 2000. Konec septembra pa je skupni zunanji dolg države znašal 6,75 milijarde dolarjev. Zunanji dolg se je od konca leta 2000 povečal za 538 milijonov dolarjev.

NAS PA RUSOV JE 200 MILIJONOV...

Slovenija se bliža prvim desetim državam po obsegu investiranja v rusko gospodarstvo, je na rusko-slovenski poslovni konferenci povedal vodja oddelka za medregionalno sodelovanje na ministrstvu za zunanje ekonomske odnose Rusije Boris Anatolovič Prokonov. Ovira za doseg zastavljenega cilja - to je blagovne menjave v višini ene milijarde ameriških dolarjev - pa ostajajo vizumi, ki povzročajo počasnejši pretok ljudi in blaga. Po podatkih GZS je Slovenija v prvih devetih mesecih letos zabeležila rekordno visoko rast blagovne menjave, saj se je izvoz v Rusijo povečal za 53 odstotkov na 195 milijonov dolarjev, uvoz pa za 29 odstotkov na 215 milijonov dolarjev.

V DEBATI NAJBOLJŠI

Slovenska debatna ekipa je z zmago nad Estonijo osvojila prvo mesto na Evropskem srednješolskem debatnem tednu v Stuttgartu. Slovensko ekipo, ki je bila edina brez poraza na turnirju, so sestavljali Simona Muršec s Ptujja, Klemen Slavič iz Ljubljane, Barbara Rupnik iz Celja in Leon Žunec iz Ljutomerja. V polfinalu so premagali Izrael, v finalu pa so na zagovorniški strani s trditvijo Demokracija je le iluzija premagali Estonce s sedmimi glasovi proti trem.

Slovenija in šport

KJE BODO NOGOMETAŠI?

Generalni sekretar Nogometne zveze Slovenije Dane Jošt je napovedal v mesecu februarju udeležbo na turnirju za pokal Carlsberga v Hong Kongu. Kot prva možnost za bivanje v Južni Koreji pa je izbran Sokcho, obmorsko mesto na severovzhodu

države (tekme bodo igrali na jugu). Izbrali so ga po ogledu krajev, ki ponujajo centre za trening in nastanitev, toda končno besedo bo imel selektor Katanec, ki se bo odločil januarja.

PRVI V DESKANJU

Dejan Košir je na tekmi za svetovni pokal deskarjev na snegu v kanadskem Whistlerju osvojil prvo mesto. Zaradi močnega sneženja so tekmo z prvotno predvidene nedelje prestavili na ponedeljek, v finale pa je Košir prišel s petim časom. Košir je tako zmagal že drugič v letošnji sezoni in še povečal prednost pred naslednjimi v skupnem seštevku.

JERMAN JE ZMAGAL

Andrej Jerman je zmagal na veleslalomu FIS v švicarski Celerini. Drugo mesto je osvojil Achim Vogt iz Liechtensteina (+0,23), tretjeuvrščeni Švicar Daniel Albrecht pa si je v dveh vožnjah prislužil 0,89 sekunde zaostanka.

MEDALJA TUDI V JUDU

Slovenska judoistka Petra Nareks, članica celjskega kluba Sankaku, je na tekmi svetovnega pokala v južnokorejskem Jejuju osvojila tretje mesto. Nareksova je v kategoriji do 52 kilogramov po vrsti premagala judoistke iz Mehike, Uzbekistana, Kirgizije in Belgije, v polfinalu pa izgubila z domačo predstavnicom.

Franc Zorec

Pisali smo pred 50 leti...

SAN JUSTO

Doživeli smo lepo presenečenje, nena-povedan obisk: otroški pevski zborček, ki ga vodi učiteljica Anica Šemrov. Pri slovenski maši nam je občuteno pel Kosijevo mašo.

Pa tudi naš cerkveni pevski zbor lepo napreduje. Za božič so nas razveselili s slovenskimi božičnimi pesmimi, pri veliki maši, h kateri pridejo v velikem številu domačini, pa so peli latinsko mašo.

Za polnočnico smo se razdelili, nekaj nas je odšlo na Pasco, drugi pa v Don Boscov zavod v Ramos Mejiji. Tam je na koro prepeval cerkveni zbor iz Ramosa pod vodstvom g. Čamernika.

Božični dan je bil v našem bariju zelo živahen, obiskovali so nas znanci in prijatelji iz drugih okrajev. „Naša vas“ je kar vsem všeč in se stalno veča s pritokom novih rojakov, ki si tukaj postavljajo domove.

POLNOČNICA

za Slovence na področju Velikega Buenos Airesa je bila v spodnji cerkvi sv. Rose na Pasco. Imel jo je župnik A. Orehar, med njo je pel „Gallus“ pod vodstvom dr. Save-

lija najlepše slovenske božične pesmi ob spremljavi zbora violinistov. Na božični dan je bila slovesna maša na Belgrano, pri njej pa je „Gallus“ pel latinsko mašo.

OBCNI ZBOR STAREŠINSTVA

Slov. kat. akademsko starešinstvo je imelo 16. decembra občni zbor. Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednik ravnatelj Ivan Prijatelj, podpredsednik dr. Leopold Eiletz, blagajnik Lovro Jan, tajnik Ruda Jurčec; odborniki pa ravn. Bogumil Remec, dr. Franc Bajlec in Božo Fink; nadzorniki dr. Kačar, dr. Milan Komar, Jože Lesar; razsodišče dr. Alojzij Voršič.

Sporočam cenjenim strankam in rojakom, da imam na zalogi vsakovrstne modne blagove ter vsem želim sreče in blagoslova polno novo leto

Jakob Sušnik
krojaški mojster
Lanus FCNGR,
na slovenskem zemljišču.

Svobodna Slovenija, št. 51;
27. decembra 1951

Slovenija moja dežela

Prodor kulture

Vse do 18. stoletja so bila poglavitna središča kulturnega življenja na Slovenskem po samostanih, od proti reformacije dalje pa zlasti pri jezuitih. Med pisatelji je prevladovala duhovščina. Ko je cesar razpustil samostane, so ta duhovna žarišča prenehala izžarevati svoj vpliv med ljudi. Na njihovo mesto so stopili nosilci razsvetljenskih tokov in začeli razširjati svoje delo predvsem na naravoslovno področje. Širša potreba po knjigah je pomagala, da so se ustanovile nove tiskarne in tudi pričeli založniki knjig. Isti razlogi so delovali, da so se ustanovili novi časopisi, a žal nemški.

Ustanavljale so se akademije, npr. za poljedelstvo. Kumerdej je skušal oživeti staro Academia operosorum, „da svoj kranjski jezik spravimo v pravila in ga popravimo“, da bi uredili pravopis ali celo izumili nov alfabet.

Nastale so javne, licejske knjižnice predvsem iz knjig, zaplenjenih samostanom - leta 1791 v Ljubljani, 1781 v Celovcu in 1793 v Trstu.

Obvestila

PETEK, 21. decembra:

Sestanek staršev otrok, ki bodo potovali na počitniško kolonijo, ob 21. uri v Slovenski hiši.

SOBOTA, 22. decembra:

Koncert ob 30-letnici MPZ San Justo ob 20.30 v Našem domu v San Justu.

PONEDELJEK, 31. decembra:

Na Slovenski Pristavi zvečer Silvestrovanje.

V Našem domu v San Justo zvečer Silvestrovanje.

SREDA, 2. januarja 2002:

Otroška kolonija Zedinjene Slovenije. Ob 21. uri zbiranje za odhod v Slovenski hiši.

Odbor Zveze slovenskih mater in žena sporoča, da bo letošnje slovensko božično praznovanje v soboto, 22. decembra - ODPADLO.

1765 je Ljubljana dobila prvo posebej gledališču namenjeno stavbo, kmalu nato pa Idrija, Maribor, Ptuj, Celje, Celovec. Amaterske družine so predvajale predvsem nemške igre, a že leta 1789 so uprizorili prvo slovensko igro Linhartovo Županovo Micko.

Leta 1798 je Ljubljana dobila Filharmenično društvo; najvišji slovenski dosežek je bila glasba Janeza Novaka za Linhartovega Matička.

Tudi v znanosti se je čutil napredek. J. Scopoli je delal kot zdravnik v Idriji in je postavil temelje znanstvenemu proučevanju slovenske flore, Francoz Baltasar Haquet pa je podal osnovo za slovensko geologijo in študij pokrajine. Po Evropi sta bila znana Žiga Zois kot mineralog in njegov brat Karel kot botanik. Po svoji matematiki je slovel vojak baron Jurij Vega iz Moravč.

Oporišče za uveljavljanje razsvetljenskih idej so bile prostozidarske lože, ki so se razširile po slovenskih deželah v sedemdesetih letih 18. stoletja. Po letu 1793 jih je vlada prepovedala, ker so se bali idej francoske revolucije.

Seveda pa je bilo največje delo Valva-zorjeva Slava vojvodine Kranjske, ki je posegla na naravoslovno področje (npr. geološki poskus razlage Cerkniškega presihajočega jezera), zgodovino, zemljepis ter folkloro.

Osebne novice

Krst: V soboto, 8. decembra je bila krščena v farni cerkvi Ntra. Sra. de Fatima v Isidro Casanova Kamila Aleksandra Taboada, hčerka Orlanda in Aleksandre roj. Grilj. Botra sta bila Franci Grilj in Giselle Lacapra.

Srečnim staršem naše čestitke!

Nov diplomant: Aleš Ravnik, contador público nacional, je na univerzi SEMA v Buenos Airesu dokočal dopolnilne študije in prejel naslov master.

Čestitamo in želimo obilo uspehov!

Mali oglasi**RAČUNOVODJE**

Tomaž Magister. Contador Público UBA. Davki, računovodstvo. Overovitev bilanc in dohodkov. Tel.: 4654-2125.

PSIHOLOGI

Veronika Fajfar, psihološka svetovalka (counselor). Svetovanje in pomoč v trenutkih odločitev, tesnobi, krizah, zmedbi, nevolji in konfliktih. Ordinacija v španščini in slovenščini. - Tel. 4865-9342; 15-4493-0369. e-mail: veronikaf@elsitio.net

TURIZEM

Oddam hišo - Bustillo, km 6 - Oddam bungalov na Catedralu - Bariloche. Tel: 02944-424978

Bungali v Bariločah. - Bungali ILIRSKA nudijo 3-sobna stanovanja z vso opremo, vse leto po odlični ceni. Tel. 02944-441814.

E-mail: ilirska@bariloche.com.ar

Tel. 4441-1264 / 1265

Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu

LEGAJO N° 3545-82 H. Yrigoyen 2742 - San Justo

ARHITEKTI

Arq. Carlos E. Kostka. Mantenimiento de edificios. Presupuestos sin cargo. Capital y Provincia. Sarandí 148, Capital. Tel./Fax: 4952-8427.

ADVOKATI

DOBOVŠEK & asociados - odvjetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel./Fax: 4602-7386. E-mail: jdbovsek@perseus.com.ar

dr. Marjana Poznič - Odvjetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844 - mpoznic@sfanet.com.ar

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvjetniki - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. "E" - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvjetnica; Avenida Corrientes 1250, 5° F, Capital. Torek in četrtek od 16. do 19. Tel.: 4382-9216

FOTOGRAF

Marko Vombergar - FOTO PREMIUM - Arieta 490 B1753AOJ Villa Luzuriaga - Tel.: 4650-9040 - Dom: 4659-2060 - http://www.foto.com.ar

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Azcuénaga 77 - B1704FOA Ramos Mejía - Bs. As. - Tel./Fax: 4656-3653

Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - B1704EUA Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - B1704EUA Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Miha Gaser).

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 4651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 4755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (ga. Milena Skale).

SLOGA - PODRUŽNICA CARAPACHAY Slovenski dom - Dra. Grierson 3837 - Uraduje vsako sredo od 17. do 19. ure in ob nedeljah od 11. do 13. ure (ga. Andrejka Papež Cordova).

Cena največ štirih vrstic \$ 4.- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 12.-

Naročniki in bralci:

Svobodna Slovenija 2002

- boljši papir
- večji format
- bolj jasne črke
- nove sekcije
- intervjuji
- zanimivi uvodniki
- slovenska zgodovina v španščini
- pestre ilustracije
- lepše fotografije

Vse to za isto ceno! Res, za isto ceno!

Ostanite naš zvest naročnik in reden plačnik. Ne bo vam žal!

Opozorite tudi prijatelje, znance, sorodnike in dobrotnike, ki morda še niso (ali niso več) naročniki našega lista. Storite jim to uslugo: prepričajte jih, da se tudi oni naroče. Ne bo jim žal!

**NE POZABI, PRIDI IN VESELI SE Z NAMI
NA SLOVENSKI PRISTAVI**

31. decembra

SILVESTROVANJE

- ob 21. uri večerja
- Disc Jockey M&S

Z veseljem vas spet pričakujemo!

Prijave za večerjo do 28. decembra na tel.: 4629-4879 (Helena), 4489-1296 (Frenk), 4696-1434 (Janez)

Poslovimo se od leta 2001 v Našem domu v San Justu
v družbi domačih in prijateljev

SILVESTROVANJE

31. decembra, ob 21. uri

Slavnostna večerja

Rezervirajte si mizo telefonsko 4441-5528 ali 4484-0842

TOMAŽ MAGISTER

Contador Público UBA

Davki - računovodstvo
Overovitev bilanc in dohodkov

Tel.: 4654-2125

Glavni urednik Svobodne Slovenije je zaradi ukinitve serverja spremenil svoj e-mail elektronski naslov, ki se v naprej glasi **debeljak@netizen.com.ar**. Pošiljajte članke ali obvestila po možnosti na ta naslov ali v pisarno ZS **esloveniau@sinectis.com.ar**

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Cuenta N° 7211
	Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Propietario:

Asociación Civil Eslovenia Unida
Presidente: Antonio Mizerit
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
C1407GSR BUENOS AIRES
ARGENTINA

Telefax: (54-11) 4636-0841/2421
4674-5125

e-mail: **esloveniau@sinectis.com.ar**
e-mail: **debeljak@netizen.com.ar**

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Za Društvo Zedinjena Slovenija:

Tone Mizerit

V tej številki so sodelovali še:

Gregor Batagelj, Radio Ognjišče, STA

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino \$ 60; pri pošiljanju po pošti pa \$ 75; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 80 USA dol. za vse države.

Čeke:

v Argentini na ime „Eslovenia Libre“
v inozemstvu na ime „Antonio Mizerit“

Oblikovanje in tisk:

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires
Argentina - Tel.: 4362-7215 - Fax: 4307-1953
E-mail: vilko@ciudad.com.ar

**TA ŠTEVILKA SVOBODNE
SLOVENIJE JE ZADNJA
V LETU. PRIHODNJA
IZIDE 3. 1. 2002.**

Veleposlaništvo Republike Slovenije v Buenos Airesu obvešča, da bo konzularna pisarna med 20. decembrom in 20. januarjem zaprta.

Stranke prosimo, da se v primeru nujnih zadev predhodno najavijo po telefonu na številko (011)-4393-2039 ali na številko (011)-4939-2067

POČITNIŠKI DOM „DR. RUDOLF HANŽELIČ“

sporoča, da so cene za letošnjo sezono sledeče:

ODRASLI: \$ 26.-

OTROCI (do 13. leta): \$ 22.-

OTROCI (do 6. leta): \$ 18.-

Cene so dnevne na osebo. Vse sobe imajo privatno kopalnico.

Posebna prehrana za goste po zdravniškem predpisu.

Številne družine (3 ali več otrok) imajo posebne cene po dogovoru.

Več podrobnosti in prijave na telefon:

v počitniškem domu: tel./fax 03548-494046

celular: 0351-15-5404628 / celular: 0351-15-5433495

v Buenos Airesu: tel./fax 4627-4160

E-mail tomasrant@hotmail.com

“Bodi zvest do smrti
in dal ti bom venec živiljenja.”
Raz 2,1

Vsem znancem in prijateljem sporočamo, da nas je v soboto 24. novembra zapustila

Matilda Furlan roj. Božič

Zahvaljujemo se župniku Tonetu Bidovcu za molitve ob krsti in vsem, ki so jo prišli kropit.

Žalujejoče hčerke **Marjanka, Nežka in Julka**
ter ostalo sorodstvo v Sloveniji

Buenos Aires, Ajdovščina, Slap pri Vipavi in Ljubljana